PERSEPSI PENDUDUK TERHADAP SARANAN PENEMPATAN SEMULA KAJIAN KES : KAWASAN PENEMPATAN EMPANGAN BENGOH, KUCHING SARAWAK

WISKO ANAK ANGIN

PERPUSTAKAAN
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

LATIHAN ILMIAH INI DIKEMUKAKAN BAGI MEMENUHI SEBAHAGIAN DARIPADA SYARAT-SYARAT MEMPEROLEHI IJAZAH SARJANA MUDA SAINS SOSIAL (GEOGRAFI) DENGAN KEPUJIAN

SEKOLAH SAINS SOSIAL
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH
2009

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

4000017031

183172

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH PERPUSTAKAAN UTAMA

HADIAH

PUMS99:1

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

BORANG PENGESAHAN STATUS TESIS@

JUDUL: Persepsi penduduk terhadap saranan penempatan semula kes: kawasan penempatan empangan Bengoh, kuching Sarawak

IJAZAH: SERJANA MUDA SAINS SOSIAL

SAYA Disko Anak Angin (HURUF BESAR) SESI PENGAJIAN: 2009

mengaku membenarkan tesis (LPSM/Sarjana/Doktor Falsafah) ini disimpan di Perpustakaan Universiti Malaysia Sabah dengan syarat-syarat kegunaan seperti berikut:-

1. Tesis adalah hakmilik Universiti Malaysia Sabah.
2. Perpustakaan Universiti Malaysia Sabah dibenarkan membuat salinan untuk tujuan pengajian sahaja.
3. Perpustakaan dibenarkan membuat salinan tesis ini sebagai bahan pertukaran antara institutsi pengajian tinggi.
4. Sila tandakan (/)

- [ ] SULIT (Mengandungi maklumat yang berdarjah keselamatan atau Kepentingan Malaysia seperti yang termaktub di dalam AKTA RAHSIA RASMI 1972)
- [ ] TERHAD (Mengandungi maklumat TERHAD yang telah ditentukan oleh organisasi/badan di mana penyelidikan dijalankan)
- [ ] TIDAK TERHAD

Disahkan Oleh

(TANDATANGAN PENULIS)

(TANDATANGAN PUSTAKAWAN)

Alamat Tetap:

PN HARIFAH BINTI MOHD NOOR

Nama Penyelia

Tarikh: 8. may. 2009

Tarikh: 8. may. 2009

CATATAN:- *Potong yang tidak berkenaan.

**Jika tesis ini SULIT atau TERHAD, sila lampirkan surat daripada pihak berkuasa /organisasi berkenaan dengan menyatakan sekali sebab dan tempoh tesis ini perlu dikelaskan sebagai SULIT dan TERHAD.

@Tesis dimaksudkan sebagai tesis bagi Ijazah Doktor Falsafah dan Sarjana secara bagi pengajian secara kerja kursus dan Laporan Projek Sarjana

PERPUSTAKAAN UMS

1400017031

PERPUSTAKAAN UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

UMS UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

To;

Dad Mr. Angin Bengem and Mom Mrs. Tumbeu Rayu. My dear sister Nofchaly Angin, Jennifer Angin and Azhintrimt Angin I love you all.

Thank you God for given me a blessed and happiness family. Amen †

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

PENGAKUAN

Saya akui bahawa karya yang bertajuk "Persepsi Penduduk Terhadap Saranan Penempatan Semula, Kajian Kes : Kawasan Penempatan Empangan Bengoh, Kuching Sarawak" ini adalah hasil kerja saya sendiri kecuali nukilan, ringkasan dan rujukan yang tiap-tiap satunya telah saya jelaskan sumbernya.

Tandatangan : ....

Nama Penulis : WISKO ANAK ANGIN

Tarikh : 8 MAY 2009

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

PENGESAHAN PENYELIA

Saya/Kami* bahawa saya/kami* telah membaca karya ini dan pada pandangan saya/kami* karya ini adalah memadai dari segi skop dan kualiti untuk tujuan penganugerahan ijazah Sarjana Muda Geografi Dengan Kepujian

Harfal

....

(PN.HARIFAH BINTI MOHD.NOOR)

Penyelia Latihan Ilmiah

Sekolah Sains Sosial

Tarikh:

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

PENGHARGAAN

Saya merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada;

~ Puan Harifah Binti Mohd. Noor selaku penyelia saya, para pensyarah Geografi; Dr.Aliakhbar Gulasan, Puan Ubong Imang, Encik Oliver Valentine Eboy, Dr. Ramzah Dambul, Encik Nordin Sakke, Dr. Mohammad Tahir Mapa, En. Mustapha Abd. Talip, Encik Abd Munir Hafizy Ladoni, dan Puan Jurry Foo atas bimbingan dan ilmu, yang telah dicurahkan sepanjang tiga tahun sebagai pelajar geografi di Sekolah Sains Sosial, Universiti Malaysia Sabah.

~ Rakan-rakan seperjuangan terutamanya rakan sekelas dan rakan-rakan lain yang tidak dapat disebutkan namanya disini. Terima kasih atas idea bernas dan sokongan yang telah diberikan. Juga semangat setia kawan yang erat sepanjang tiga tahun di Sekolah Sains Sosial.

~ Tidak lupa, rakan- rakan di RENGAH SARAWAK; Pang dan Kelvin. Terima kasih atas dorongan, bantuan, sokongan dan kritikan membina yang telah diberikan. Segala budi yang baik, tunjuk ajar, ilmu yang telah dicurahkan dan pertolongan berupa kerjasama yang telah diberikan oleh kalian semua amat sangat saya hargai. Hanya tuhan saja yang dapat membalasnya. Saya doakan agar kalian diberkatinya. Sekian, Terima Kasih.

WISKO ANAK ANGIN
Program Geografi,
Sekolah Sains Sosial,
Universiti Malaysia Sabah,
88999, kota Kinabalu,
Sabah.
09 April 2009

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

ABSTRAK

Perpindahan penduduk kadangkala bukan atas kehendak penduduk sendiri, namun kadangkala atas saranan kerajaan, penduduk harus berpindah dengan dibayar pampasan dan juga tanpa dibayar pampasan. Perpindahan penduduk akibat pembinaan bukanlah perkara baru di Malaysia, namun tidak lari dari masalah yang melibatkan isu hak tanah adat, isu lokasi baru, isu pampasan dan sebagainya seperti yang terdapat di internet, surat khabar dan sebagainya. Perkara tersebut, bukanlah untuk melihat kejayaan dalam jumlah projek yang telah disiapkan, malah ia melibatkan kepentingan dan hak asasi penduduk yang terlibat yang seperti berlanjutan dicabar dan seperti tidak terurus. Oleh yang demikian, kajian ini dibuat bagi melihat persepsi penduduk sendiri terhadap faktor-faktor perpindahan, iaitu sebelum berpindah ke lokasi baru dari kawasan tenggelam dan kawasan tadahan empangan Bengoh ke Rural Growth Centre(RGC). Bagi mencapai objektif tersebut, kaedah soal selidik digunakan sebagai data utama dan hasil temu bual dan pemerhatian akan dijadikan sandaran dalam menguatkan dapatan kajian. Terdapat dua perisian komputer yang digunakan untuk membantu dalam menganalisis data iaitu Statistical Programmer For Social Sciences 15.0 (SPSS), dan Microsoft Excel 2007. Hasil kajian yang dijalankan, pengkaji mendapati bahawa majoriti penduduk menyokong saranan penempatan semula disebabkan faktor-faktor utama seperti penyediaan kemudahan asas, menurut kehendak keluarga, menurut orang lain, desakan kerajaan dan terpaksa berpindah kerana ketiadaan tanah untuk bercucuk tanam di kawasan lama. Melalui kajian ini juga, pengkaji telah mengenalpasti isu-isu lain berkaitan dengan penempatan semula seperti politik, pengurusan, kewangan, ancaman dan sebagainya.

Kata Kunci: perpindahan penduduk, empangan Bengoh

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

ABSTRACT

Residents perception toward government suggestion to move to the new settlement site , Case study: Bengoh Dam site, Kuching Sarawak

Moving is sometimes not the willingness of residents, rather it was goverment suggestions, residents should moved for the new settlements site with or without being paid throught compensations. To see the residents resettled in the means of dam is not a new matter in Malaysia, rather it was bound to be the matter which involved the issue such as Native Customary Land, new location, compensations and so on as what we see at the internet, newspaper and so forth. The matter is not the way to see how many the project succeed in implementations, but it also included the importance and of course the right of residents that continually being challenged and not administered properly. Throught this matter, this research is implemented to beheld the residents perception towards moving factors before they moved to new site location from inundated area and catchment area at Bengoh Dam to the Rural Growth Centre (RGC). To attain this objectives, questionnaires is being used as a main source of data and interview and observations as a support material to strengthen the output. Researcher use two computer software to help in analyzed the data which is included the used of Statistical Programmer For Social Sciences 15.0 (SPSS), and Microsoft Excel 2007. As the result from the research, researcher found that majority of residents supported the suggestion to move to the new settlement site as a result from many factors which included the availability of infrastructure, decision from family, and so on. Throught this research, it was found that there are many issues which involved residents such as politics, administration, financial, threat and so on.

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

SENARAI RAJAH

NO. RAJAH	TAJUK	MUKA SURAT
1.1	Demontrasi Aman	4
1.2	Carta alir kajian	10
1.3	Peta kawasan kajian	11
3.1	Fasa kerja metodologi kajian	37
4.1	Jantina	51
4.2	Tahap Umur	51
4.3	Status perkahwinan	52
4.4	Agama	53
4.5	Anggaran pendapatan sebulan	54
4.6	Jawatan responden di kampong	55
4.7	Status pekerjaan sekarang	56
4.8	Status kelulusan tertinggi	57
4.9	Bilangan ahli dalam keluarga	58
4.10	Keinginan untuk berpindah	59
4.11	Mendapat pampasan	60
4.12	Tempat tinggal yang lebih selesa	61
4.13	Peluang pekerjaan akan disediakan	62
4.14	Ingin cuba hidup di tempat baru	63
4.16	Dekat dengan pusat bandar dan sumber maklumat	64
4.17	Sukar mendirikan rumah baru	65
4.18	Kemusnahan adat asal akibat ancaman budaya baru	66
4.19	Maklumat tempat tuju yang tidak jelas	67

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

BAB 2: SOROTAN LITERATUR

2.1.	Pendahuluan	15
2.2.	Definisi dan konsep penempatan semula	16
2.3.	Proses-proses dalam penempatan semula	16-19
2.4.	Pihak-pihak yang terlibat dalam program penempatan semula	19-24
2.5.	Faktor-faktor perpindahan serta masalah selepas penempatan semula	24-25
2.6.	Kesimpulan	35

BAB 3: METODOLOGI

3.1. Pengenalan	36
3.2. Kaedah Kajian	37-38
3.3. Perolehan Data	38
3.3.1 Sumber Data Primer	38
3.3.1.1 Kajian Lapangan / Pemerhatian	38
3.3.1.2 Kaedah soal selidik	39-41
3.3.1.3 Kaedah Temu bual	41-42
3.3.2 Sumber Data Sekunder	43
3.3.2.1 Kajian Perpustakaan	43
3.3.2.2 Kajian Pustaka	43
3.3.2.3 E-Penyelidikan	44
3.4. Analisis Kajian	44-45
3.5. Kesimpulan	45

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

BAB 4: ANALISIS DATA DAN HASIL KAJIAN

4.1. Pendahuluan 46

4.2. Analisis data atribut 46-47

4.2.1 Statistik berangka 47-48

4.2.2 Kekerapan 48

4.2.3 Korelasi 48

4.2.4 Ujian-T 49

4.3. Analisis borang soal selidik 50

4.3.1 Latar Belakang Dan Demografi Responden 50

4.3.1.1 Jantina 51

4.3.1.2 Tahap umur 51

4.3.1.3 Status perkahwinan 52

4.3.1.4 Agama 53

4.3.1.5 Anggaran pendapatan 54

4.3.1.6 Jawatan responden di kampung 55

4.3.1.7 Pekerjaan 56

4.3.1.8 Kelulusan tertinggi 57

4.3.1.9 Bilangan ahli dalam keluarga 58

4.3.1.10 Keinginan untuk berpindah 59

4.3.2 Faktor-Faktor mengapa memilih untuk berpindah 60

4.3.2.1 Mendapat pampasan 61

4.3.2.2 Tempat tinggal yang lebih selesa 62

4.3.2.3 Peluang pekerjaan akan disediakan 33

4.3.2.4 Ingin cuba hidup di tempat baru 64

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

4.3.2.5 Dekat dengan pusat bandar dan sumber maklumat 65

4.3.3 Faktor-Faktor Mengapa tidak ingin berpindah 65

4.3.3.1 Kesukaran mencari punca pendapatan baru 66

4.3.3.2 Kemusnahan adat asal akibat ancaman budaya baru Sukar mendirikan rumah baru 67

4.3.3.3 Maklumat tempat tuju yang tidak jelas 67-68

4.4. Analisis Statistik 68

4.4.1 Keputusan Ujian-T 70

4.4.2 Keputusan Ujian Korelasi Pearson 70

4.4.2.0 Hubungan di antara pemboleh ubah keinginan untuk berpindah terhadap faktor-faktor perpindahan 72-73

4.5. Hasil Temu ramah

4.5.1 Temu ramah bersama wakil rakyat penempatan semula 74

4.5.2 Temu ramah bersama wakil Land And Survey Sarawak 75

4.5.3 Temu ramah bersama ketua kampung 76-77

4.6. Kesimpulan 77

BAB 5: CADANGAN DAN KESIMPULAN

5.1. Pendahuluan 78

5.2. Ringkasan penyelidikan 78-79

5.3. Perbincangan 79-95

5.4. Masalah dalam kajian 95

5.6. Cadangan kajian seterusnya 96-97

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

5.4.	Cadangan pengkaji	98-102
5.5.	Masalah dalam Kajian	95
5.6.	Rumusan	97
RUJUKAN		98-101
LAMPIRAN A1		102
LAMPIRAN A2		103
LAMPIRAN A3		104
LAMPIRAN A4		105
LAMPIRAN A5		106
LAMPIRAN B1		107
LAMPIRAN B2		108
LAMPIRAN C1		109
LAMPIRAN C2		110

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

SENARAI RAJAH

NO. RAJAH	TAJUK	MUKA SURAT
1.1	Demontrasi Aman	4
1.2	Carta alir kajian	10
1.3	Peta kawasan kajian	11
3.1	Fasa kerja metodologi kajian	37
4.1	Jantina	51
4.2	Tahap Umur	51
4.3	Status perkahwinan	52
4.4	Agama	53
4.5	Anggaran pendapatan sebulan	54
4.6	Jawatan responden di kampong	55
4.7	Status pekerjaan sekarang	56
4.8	Status kelulusan tertinggi	57
4.9	Bilangan ahli dalam keluarga	58
4.10	Keinginan untuk berpindah	59
4.11	Mendapat pampasan	60
4.12	Tempat tinggal yang lebih selesa	61
4.13	Peluang pekerjaan akan disediakan	62
4.14	Ingin cuba hidup di tempat baru	63
4.16	Dekat dengan pusat bandar dan sumber maklumat	64
4.17	Sukar mendirikan rumah baru	65
4.18	Kemusnahan adat asal akibat ancaman budaya baru	66
4.19	Maklumat tempat tuju yang tidak jelas	67

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

SENARAI JADUAL

NO. JADUAL	TAJUK	MUKA SURAT
4.0	*One-Sample Test*	78
4.1	Kekuatan Nilai Pekali Korelasi	79
4.2	Hubungan antara persepsi penduduk dengan faktor Perpindahan	80
4.3	Korelasi antara pemboleh ubah keinginan penduduk untuk berpindah terhadap faktor-faktor perpindahan.	81

SENARAI SINGKATAN

BRPC	– *Bakun Region People's Committee*
BRC	– *Bakun Resettlement Committee*
JKKK	– Jawatankuasa Kemajuan dan Keselamatan Kampung
JKR	– Jabatan Kerja Raya
MPP	– Majlis Perbandaran Padawan
UMS	– Universiti Malaysia Sabah
UNIMAS	– Universiti Malaysia Sarawak
UPSR	– Ujian Penilaian Sekolah Rendah
LANDAS	– *Land And Survey Sarawak*
IAS	– Impak Alam Sekitar
SAM	– Sahabat Alam Malaysia
PMR	– Penilaian Menengah Rendah
RGC	– *Rural Growth Centre*
RMS	– Rumah Mesra Rakyat

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

BAB 1

PENGENALAN

1.1 PENDAHULUAN

Penempatan semula merupakan projek yang dijalankan untuk memindahkan penduduk dari lokasi lama ke lokasi baru di sesuatu kawasan sama ada akibat projek pembangunan atau bencana alam dan sebagainya. Dalam kes yang berlaku di kawasan kajian pengkaji, penempatan semula merupakan suatu proses memindahkan penduduk dari lokasi pembinaan empangan Bengoh ke lokasi baru di Rural Growth Centre (RGC).

Dalam konteks penempatan semula ini kerajaan mempunyai visi untuk melihat keadaan pembangunan yang lebih tersusun dan teratur dengan isu usaha diambil di bawah Setiausaha Kerajaan Negeri Sarawak iaitu Yang Berhormat Datuk Amar Wilson Baya Dandot untuk memindahkan penduduk dan mengumpulkan mereka ke kawasan yang lebih terancang yang menjanjikan fungsi nukleus bandar seperti sebuah bandar yang dilengkapi dengan jalan raya, bekalan elektrik dan air bersih, kemudahan pekerjaan penduduk dan umumnya menjanjikan kehidupan yang lebih sempurna kepada penduduk bukan sahaja kepada penduduk yang dipindahkan malah mungkin kepada masyarakat tempatan di kawasan Ulu Padawan ini.

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

Penduduk di empat buah kampong yang menjadi lokasi kajian pengkaji perlu berpindah kerana mereka kini sudah dibayar pampasan dan kebanyakan mereka memiliki rumah yang berada di kawasan tenggelam. Bagi kes kampong Semban, mereka perlu berpindah disebabkan sebahagian daripada rumah-rumah mereka berada di kawasan tadahan air. Walau bagaimanapun, pelbagai situasi menjadi masalah kepada proses penempatan semula yang akan dijalankan. Sebahagian masalah tersebut, dijelaskan dalam bahagian seterusnya.

1. 2 LATAR BELAKANG PERMASALAHAN

Petikan Akhbar

1,000 villagers to be moved for dam project

KUCHING: Over 1,000 people from four villages in Ulu Padawan near hear will be resettled when the proposed Bengoh Dam project gets under way.

The affected villages – Kampung Pain Bojong, Kampung Rejoi, Kampung Taba Sait and Kampung Semban – will be flooded when the dam, which will be constructed to secure Kuching's water supply until 2030, is constructed.

Public Utilities Minister Datuk Awang Tengah Ali Hasan said the state government had identified a 412ha site at the Padawan Rural Growth Centre (RGC) for the affected villagers to move to, and each family would be given an agriculture lot of 1.2ha.

He said the resettlement process was estimated to cost RM29mil, including providing housing, roads and water and electricity supply.

"However, this does not include compensation for land and crops. The amount of compensation depends on the ongoing investigation by the Land and Survey Department," he told reporters after handing over land compensation cheques totalling some RM494,000 to 38 villagers from Kampung Bengoh, about 46km from here, whose land was being acquired for the construction of an access road for the dam project.

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

In his speech earlier, he said the dam, to be built in the upper reaches of Sungai Sarawak Kiri, would increase Kuching's water capacity to 2,047 megalitres per day (MLD).

"This will enable us to meet water demand in Kuching and its surrounding areas up to 2030," he said.

Kuching's existing water capacity is 786 MLD, which is expected to last until 2010, with current demand at 635 MLD.

Sumber: Arkib The Star Online, 19 Jun 2007

Terdapat banyak pengkaji menyatakan bahawa biasanya perpindahan penduduk ke lokasi baru akan membawa permasalahan. Contohnya, Katiman Rostam (1988:46-47), mengatakan bahawa berlakunya masalah perbandaran adalah disebabkan perpindahan penduduk beramai-ramai dari kawasan desa ke bandar. Masalah timbul sama ada di tempat tuju ataupun di tempat asal mereka sendiri. Oleh itu, diandaikan bahawa penduduk yang akan berpindah di Padawan juga tidak terkecuali dalam menghadapi masalah yang sama. Sebenarnya, hal ini juga telah serba sedikit mematangkan penduduk tentang apa yang akan berlaku apabila mereka berpindah kelak. Penduduk mempunyai persepsi sendiri atau pandangan sendiri dalam menilai perkara yang bakal menimpa mereka dan menilai perkara tersebut berdasarkan pengetahuan mereka tentang situasi yang pernah dialami oleh penduduk dari kawasan lain.

Rajah 1.0: Demontrasi Aman di perkarangan Balai Raya sebelum ucapan Datuk Amar Awang Tengah Ali Hassan dalam majlis penyerahan cek Empangan Bengoh tahun 2008.

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

Sumber: Koleksi Pengkaji, 18 Disember 2008.

Pelbagai bukti boleh dikaitkan dengan suasana yang akan berlaku selepas berpindahnya penduduk ke lokasi baru. Buktinya, Berita Harian Online, Jumaat 29 Ogos 1997, melaporkan bahawa berlaku insiden pemulangan semula cek kepada penduduk Bakun selepas pembayaran pampasan dibuat di Pekan Belaga kerana sikap tidak puas hati penduduk terhadap pembayaran pampasan. Pertama, disebabkan ketua kaum terbabit mahu tahu bagaimana pihak *Land And Survey Sarawak* (LANDAS) mendapat jumlah yang ditulis pada cek berkenaan atau bagaimana taksiran harta serta tanaman mereka dibuat. Kedua, mereka menuntut agar LANDAS bersikap telus berhubung butiran terperinci taksiran berkenaan. Selain itu, pihak perancang dituduh tidak memberikan ruang kepada penduduk untuk terlibat dalam membuat keputusan mahupun memberikan pandangan dalam proses pelan pembangunan telah dianggap menyukarkan penduduk di kawasan ini (lihat, Utusan Konsumer,1 Julai, 2001). Seterusnya, proses penempatan penduduk Bakun di Sungai Asap yang tidak terurus telah menjadi musibah kepada penduduk yang meletakkan mereka dalam kemiskinan kerana kurangnya peluang pekerjaan, tanah yang tidak cukup untuk mengusahakan

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

tanaman, kurang hubungan dengan sumber sungai dan hutan, disamping mod pengangkutan, berhutang dari segi rumah dan sebagainya. Pada tahap awal penulis mengandaikan bahawa Ketua Menteri Sarawak, Pehin Sri Abdul Taib Mahmud juga mengambil berat isu tersebut dan mungkin mengambil iktibar dengan kemahuan mendirikan tapak yang luas disediakan di RGC dengan matlamat merancakkan lagi projek pembangunan ekonomi di Ulu Padawan. Beliau juga mahukan kajian semula dibuat oleh LANDAS untuk mencari tempat yang lebih luas bagi keperluan tersebut (Utusan Borneo, 29, Februari, 2008).

Umumnya, dalam projek pembinaan empangan terdapat pelbagai isu yang dikaitkan terjadi kepada pihak kerajaan dan penduduk yang diutarakan melalui suratkhabar, internet, dan sebagainya. Pendeknya, antara isu yang terbanyak dikeluarkan di media adalah berkaitan dengan isu-isu hak tanah adat, pengambilan tanah secara paksa, pergaduhan etnik, jenayah rompakan dan sebagainya yang sudah pun berlaku dan mungkin akan berlaku lagi pada masa seterusnya. Tidak cukup dengan hanya mendengar masalah-masalah tersebut, maka dengan itu pengkaji mengambil inisiatif dengan mengkaji untuk mengetahui lebih lanjut tentang persepsi penduduk terhadap keputusan untuk berpindah ke lokasi baru. Walau bagaimanapun, kajian yang menyeluruh perlu dijalankan untuk melihat faktor-faktor yang terlibat dalam mempengaruhi persepsi mereka.

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

1.3 KEPENTINGAN ATAU SUMBANGAN KAJIAN

Beberapa dapatan kajian amat berguna kepada bidang geografi, masyarakat setempat atau lebih tepat lagi kepada populasi yang telah dikaji da juga kepada pemimpin-pemimpin masyarakat serta pihak-pihak lain yang terlibat dalam penempatan semula.

Kepentingan dan sumbangan kajian ini terhadap pihak pemimpin masyarakat adalah agar mereka dapat gunakan kajian ini sebagai salah satu panduan untuk mengurus perjalanan program penempatan semula dengan lebih berkesan tanpa melibatkan unsur kepentingan diri sendiri dan pertimbangan yang perlu diberi perhatian sebelum pelaksanaan projek dimulakan. Sehubungan itu, daripada penyelidikan ini juga akan memberikan informasi kepada pemimpin berkaitan dengan permasalahan rakyat terutamanya yang berkaitan dengan isu-isu dan masalah penempatan semula. Ini akan membantu mereka dalam usaha untuk meningkatkan mutu hidup masyarakat melalui rancangan pembangunan yang lebih berkesan dan menepati ciri-ciri kehidupan masyarakat tempatan.

Manakala kepentingan kajian ini kepada pihak yang bertanggungjawab dalam pembekalan menyediakan lokasi penempatan semula bermula dari kerja pengukuran sehinggalah ke tahap persetujuan bersama penduduk setempat. Mereka boleh menggunakan hasil penulisan ilmiah ini sebagai panduan untuk meningkatkan mutu perkhidmatan terutama dalam mengukur dan memberi taksiran kepada harta

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

penduduk dan sebagainya agar tidak timbul pertikaian sehingga melibatkan kes-kes mahkamah.

Manakala sumbangan penyelidikan ini kepada bidang geografi terutamanya perancangan bandar dan desa serta kajian sosial, ia telah memberikan kita satu pengetahuan dan informasi yang baru berkaitan dengan status ataupun suasana projek penempatan semula yang terdapat di kawasan kajian. Melalui kajian yang dijalankan ini juga akan menggalakkan para pengkaji lain untuk mengkaji tentang penempatan semula di kawasan lain. Selain itu pengkajian yang memandu kajian seterusnya dalam usaha mempelbagaikan penyelidikan dan akhirnya penerokaan pengetahuan yang baru.

1.4 HIPOTESIS KAJIAN

Hipotesis pengkaji di dalam kajian ini menyatakan bahawa ***penduduk bersetuju untuk berpindah***.

1.5 OBJEKTIF KAJIAN

Matlamat kajian ini adalah untuk mengkaji atau membuat tinjauan terhadap persepsi penduduk terhadap keputusan untuk berpindah dari tempat asal ke lokasi baru RGC di Padawan. Oleh itu, terdapat beberapa objektif yang ditetapkan oleh pengkaji meliputi:-

1). Mengenal pasti faktor-faktor perpindahan ke lokasi baru.

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

2). Mengenalpasti persepsi dan isu-isu yang dialami oleh penduduk sebelum berpindah ke lokasi baru.

1.6 SKOP KAJIAN

Skop kajian ini merupakan langkah-langkah yang dilalui dalam menjalankan penyelidikan iaitu:-

1) Mengemukakan konsep perpindahan dan proses-proses terlibat dalam perpindahan penduduk.
2) Gambaran secara jelas pihak-pihak yang terlibat dalam perpindahan dan isu-isu bagi masalah yang dihadapi
3) Mengutarakan faktor-faktor yang mempengaruhi keputusan untuk berpindah ke lokasi baru.
4) Membuat beberapa persepsi penduduk terhadap isu-isu yang menjadi permasalahan kepada penduduk sebelum dipindahkan ke lokasi baru RGC.

1.7 ALIRAN KAJIAN

Aliran kajian terdiri daripada 5 peringkat iaitu seperti berikut:-

1). Kajian Awalan

Di Peringkat ini, pengkaji mengenalpasti kawasan yang dipilih untuk kajian serta menetapkan tajuk kajian.

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

2). Penyelidikan Awalan

Pada peringkat ini pemahaman bidang kajian dibuat melalui bacaan dan rujukan awal di perpustakaan, laman-laman web, suratkhabar dan sumber berkaitan dalam usaha membuat ulasan atau sorotan kajian.

3). Merangka Penyelidikan

Pada peringkat ini pengkaji mengenalpasti pembentukan hipotesis, matlamat dan objektif.

4). Menguji Hipotesis

Dalam peringkat ini, pengkaji melakukan pengumpulan maklumat daripada data sekunder dan primer yang diambil, ianya digunakan untuk menguji hipotesis yang telah dibentuk pada peringkat kajian awal.

5). Penyediaan Laporan Akhir

Dalam peringkat ini, pengkaji membuat laporan bertulis beserta dengan lampiran peta-peta dan rajah yang berkaitan dengan rujukan kajian untuk menghasilkan kajian ini.

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

RUJUKAN

Aguiree, I., 2005. *Social Investigation of the Communities Affected by the Chixoy Dam* Rights Action, Washington, DC.

Bartolome, L.J., et al., 2000. *Displacement, Resettlement, Rehabilitation, Reparation, and Development.* World Commission on Dams, Cape Town.

Braun, Y.A., 2005a. *Resettlement and risk: women's community work in Lesotho.* Advances in Gender Research 9, 29–60.

Braun, Y.A., 2006. *Large dams as development: restructuring access to natural resources in Lesotho.* In: Kick, E., Jorgenson, A. (Eds.), Globalization and the Environment. Brill Academic Press, Leiden, the Netherlands.

Bennejen, P.,1977. "*Values and the Development Process: Some General Consideration*" dlm. Chang(ed.) Questioning Development in Southeast Asia. Singapore: Select Book(pte) Ltd.

Barnett.,1999. *Culture, government and spatiality: Reassessing the 'Foucault effect'in cultural policy studies.* International Journal of Cultural Studies, **2**: 369–397.

Cernea, M.M., 2003. *For a new economics of resettlement: a sociological critique of the compensation principle.* International Social Science Journal **55** (175), 37–45.

Cernea, M., 1997. *The risks and reconstruction model for resettling displaced populations.* World Development, **25**(10), 1569–1587.

Cernea, M., 2000. *Risks, safeguards and reconstruction: a model for population displacement and resettlement.* In M. Cernea & C.McDowell (Eds.), Risks and reconstruction: experience of resettlers and refugees (muka surat. 11–55). Washington, DC: The World Bank.

Croll, E. J.,1999b. Involuntary *resettlement in rural China: field observations.* Washington, DC: The World Bank.

Dean., 1999. *Governmentality: Power and Rule in Modern Society.* London: Sage.

Detter, A., Gunnewig, E., 1994. Transformations caused by Lesotho Highlands water project phase 1-A with a focus on the Ha Lejone and Ha Mensel in Katse local catchment, Maseru.

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

Esman, Milton.,1972. Administration and Development in Malaysia. Cornell: Cornell University Press.

Egre, D., Senecal, P., 2003. *Social impact assessments of large dams throughout the world: lessons learned over two decades.* Impact Assessment and Project Appraisal 21 (3), 215–224.

Foucault., 1991. *Governmentality*, dalam: G. Burchell, C. Gordon and P. Miller (Eds).The Foucault Effect: Studies in Governmentality,hal. 87–104. Hemel Hempstead: Harvester Wheatsheaf.

Fox, J. A., & Brown, L. D.,1998. *The struggle for accountability: The World Bank, NGOs and grassroots movements.* London: MIT Press.

Hancock, G.,1989. *Lords of poverty.* London: Macmillan.

Huntington, Samuel I., 1968. *Political Order in Changing Societies.* New Haven: Yale University.

Jabatan Kerja Raya Sarawak., 2003. *Impak Alam Sekitar*, Volume 1.

Jackson, S., Sleigh, A., 2000. *Resettlement for China's three Gorges Dam: socioeconomic impact and institutional tensions.* Communist and Post-Communist Studies **33** (2), 223–241.

Jing, J., 2000. *Displacement, Resettlement, Rehabilitation, Reparation and Development China Report.* In: World Commission on Dams Thematic Review 1.3.

Lerer, L.B., Scudder, T., 1999. *Health impacts of large dams.* Environmental Impact Assessment Review **19** (2), 113–123.

Luke, David F., 1986. "*Trends in Development Administration: The Continuing Challenge to the Efficacy of the Post-Colonial State in the Third World.* "Public Administration and Development Jil. 6. Bil. 1, hlm 73-85

Mathur, H.,1995. *Development, displacement and resettlement: focus on Asian experiences.* Delhi: Vikas Publishing House.

Mahapatra, L. K., 1999. *Testing the risks and reconstruction model on India's Resettlement experiences.* In M. Cernea (Ed.), The economics of involuntary

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

resettlement: questions and challenges (pp. 189–230). Washington, DC: The World Bank.

McMillan, D.E., 1995. Sahel *Visions: Planned Settlement and River Blindness Control in Burkina Faso*. University of Arizona Press, Tucson.

McCully, P. 1996. *Silenced rivers: the ecology and politics of large dams*. London: Zed Books.

Panel of Environmental Experts, 1993. *Report to the LHDA and the World Bank*. World Bank, Washington, DC.

Panel of Environmental Experts, 1994. *Report to the LHDA and the World Bank*. World Bank, Washington, DC.

Panel of Environmental Experts, 1995. *Report to the LHDA and the World Bank*. World Bank, Washington, DC.

Panel of Environmental Experts, 1997. *Report to the LHDA and the World Bank*. World Bank, Washington, DC.

Phadke, R., 2005. *People's science in action: the politics of protest and knowledge brokering in India*. Society and Natural Resources **18** (4), *363–378*.

Rondinelli D.A..,1983. *Development Project as Policy Experiments: An Adaptive Approach to Development Administration*. London: Routledge and Keagen Paul.

Rondinelli D.A..,1985. "*Development Administration*" dlm. The Social Science Encyclopedia. Adam Kuper dan Jessica Kuper. London: Routledge and Keagen Paul.

Riggs Fred.,1970. *Frontiers of Development Administration*. Durham: Duke University Press.

Scudder, T., 1997. *Social impacts of large dams*. In: Dorcey, T. (Ed.), Large Dams: Learning from the Past. IUCN, Gland, Switzerland.

Scudder, T., 2005. *The Future of Large Dams: Dealing with Social, Environmental, Institutional and Political Costs*. London: Earthscan,

Thamae, M.L., Pottinger, L., 2006. *On the Wrong Side of Development: Lessons*

PERPUSTAKAAN UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

UMS UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

Learned From the Lesotho Highlands Water Projects. Maseru: Transformation Resource Center,

Lesotho Highlands Development Authority, 2006. *Mohale Dam Fills Up*. Maseru: Lesotho Highlands Development Authority.

Thabane, M., 2000. *Shifts from old to new social and ecological environments in the Lesotho Highlands water scheme: relocating residents of the Mohale Dam area*. Journal of Southern African Studies **26** (4), 633–654.

Vanclay, F., 2002b. *Social impact assessment*. Encyclopedia of Global Environmental Change **4**, 387–393.

Vanclay, F., 2003. *International principles for social impact assessment*. Impact Assessment and Project Appraisal **21** (1), 5–11.

World Commission on Dams, 2000b. Social Impact Assessment: WCD Thematic Review V. 2. Environmental and Social Assessment for Large Dams. Cape Town: World Commission on Dams.

Rose, N. 1999. *Powers of Freedom: Reframing Political Thought*. Cambridge: Cambridge University Press.

Malaysia Kini, 2008. "*PKR rep wants answers on NCR land NEWS*".

"Temuduga bersama penduduk di kawasan penempatan semula Sungai Asap, di empangan Bakun, sumber dari laporan Sahabat Alam Malaysia", (atas talian)http://www.surforever.com/sam/sarawak/interviews/bakun2yrs.htm. Dicetak, 12 November 2008.

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH